

Thematisch onderwijs op de Kleine Wereld

Yvette Webers-Suters, Aurelia Dielemans *)

Helen Parkhurst wilde het onderwijs verbeteren. Het eerste dat zij voorstond, was om kinderen het schoolwerk als eigen werk te laten ervaren. Ze leerde kinderen verantwoordelijkheid te dragen voor de planning en uitvoering van de eigen taak. In principe kan dat met elk curriculum, schreef ze in *Education on the Dalton Plan*, maar in dat boek schreef ze ook: "It would be folly to deny that all children enjoy a truly fine mental meal more than a poor one."

In dit artikel laten we zien dat wij onze kinderen een breed en verrijkt aanbod bieden. Naast eigenaarschap over de taak, kan onderwijs ook verbeterd worden door de inhoud thematisch en geïntegreerd aan te bieden. Zo wordt onderwijs betekenisvol, functioneel en ervaringsgericht.

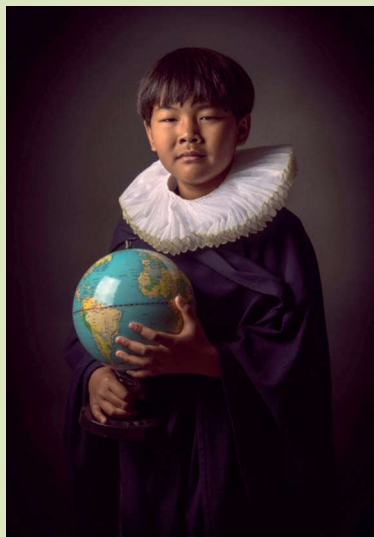
De wereld is mijn klaslokaal

De Kleine Wereld is in 2019 een daltonschool geworden. Een belangrijk kenmerk van daltononderwijs is voor ons dat onderwijs meer is dan rekenen en taal. We willen kinderen ervaringen bieden in de 'echte' wereld. Daarvoor halen we de wereld binnen en gaan we met kinderen ook naar buiten. Kijk maar naar de visie van onze school.

Wil je meer weten over onze school? Scan de QR-code

Grote delen van ons taalonderwijs willen we integreren in dit thematisch onderwijs. We zijn begonnen met eigentijds leesonderwijs. Technisch lezen en lezen met begrip leren we nu integraal aan, door teksten te gebruiken bij de thema's. Hierdoor gaat het bij het lezen zowel om techniek, inhoud en beleving. Dat motiveert kinderen, niet de instructie van technieken, strategieën en vaardigheden. Op termijn willen we ook de overige taaldoelen in de thema's integreren en taalleren vooral in toepassingssituaties oppakken.

Project Rembrandt

2019 was het Rembrandt-jaar. Dat jaar was het 350 jaar geleden, dat hij gestorven was. We hebben toen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om met de school het Rijksmuseum te bezoeken. Dat jaar was het bezoek een prachtige afsluiting van ons thema 'kunst'. Zoals elk thema hebben we dit op school ook voorbereid en uitgevoerd. Hoogtepunt was natuurlijk de reis naar Amsterdam zelf, maar onvergetelijk werd het, toen we besloten om de schoolfotograaf te vragen om elk kind te portretteren in een 17de-eeuws kostuum, inclusief

kraag, alsof ze zo uit een schilderij van Rembrandt gestapt waren. Elk kind koos daarbij een voorwerp dat bij hem of haar past. Hier zien we Rovi uit groep 5 (destijds 9 jaar). Hij koos voor een wereldbol. Hij wil later bij de NASA werken om ruimtereizen te maken.

Thematisch werken

Parkhurst heeft het over geïntegreerd onderwijs. Dat realiseren wij door in ons onderwijs schoolbreed thematisch te werken. We gebruiken daarvoor in de midden- en bovenbouw Blink, niet zozeer als een 'methode' die ons voorschrijft wat we moeten doen, maar als een inspiratiebron. In de onderbouw sluiten we op die thema's aan. We werken met een tweejarige cyclus van thema's (die lopen van vakantie tot vakantie). Omdat de thema's dus periodiek terugkomen, is het handig om werkvormen, materialen en werkstukken te bewaren. Zo verzamelen

we over de tijd ideeën om thema's steeds krachtiger neer te zetten. Natuurlijk kent elk nieuwe thema een pakkende opening, waardoor kinderen er snel op 'aangaan'. Een inspirerende afsluiting, waarin kinderen laten zien wat ze geleerd/ervaren (leerproces) hebben, hoort hierbij. Ouders zijn dan welkom.

Thema, doelen en kinderen

Het spel dat door leraren gespeeld wordt bij het thematisch werken, vraagt zeker in de onderbouw het nodige vakmanschap. Dat wordt wel onderschat. Het gaat dan om het

Space Buzz

Ons eerste thema van dit schooljaar was 'Fantastische aarde / Ruimte'. Dat paste natuurlijk prachtig bij het thema van de Kinderboekenweek 'Bij mij thuis', want ons 'thuis' is natuurlijk de aarde.

Dat we voor die aarde goed moeten zorgen, is een belangrijk aspect van wat we met het thema beoogden. Toen we hoorden dat slechts 600 mensen van de ruim 100 miljard mensen die ooit op de aarde geleefd hebben, de aarde vanuit de ruimte hebben kunnen zien en dat veel van die ruimtevaarders na hun reis rapporteerden hoe ze veranderd waren door het zicht op de kwetsbare aarde

in een onmetelijke ruimte, hebben we ingeschreven op de 'SpaceBuzz'. We wilden de kinderen eenzelfde soort overweldigende en emotionele ervaring meegeven, die zou leiden tot waardering en een perceptie van schoonheid en tot een groter gevoel van verbondenheid met andere mensen en met de aarde als geheel.

Op 5 oktober jl. kwam de SpaceBuzz bij ons op school. Het is een enorme 'raket', waar kinderen naar binnen kunnen om een ruimtereis in virtual reality te maken. Met een VR-bril op zagen ze in de SpaceBuzz de aarde vanuit de ruimte, zoals de Nederlandse astronaut André Kuipers onze planeet gezien heeft tijdens zijn ruimtereis.

bij elkaar brengen van te bereiken leerdoelen en deze betekenisvol wegzetten binnen het thema. En daarbij ook rekening houden met wat de kinderen zelf aangeven te willen leren. Elke dag komen de kinderen de school binnen met hun eigen ervaringen en vragen en daar willen we ook rekening mee houden. Al die elementen brengen we als leerkrachten bij elkaar. Je hebt als leerkracht je voelspriet voortdurend nodig. Van de buitenwacht heb je het

vertrouwen nodig, dat die voelspriet goed gebruikt worden en dat je inspeelt op waar kinderen mee komen, oog houdt voor de doelen en voor de afspraken die er rond de thema's gemaakt zijn. De thema-inhoud worden met elkaar in teamverband besproken en gekozen. Doelen hebben we uitgeschreven in jaarplannen en per thema geordend, op basis van het boek 'Nieuw Leren' en de doelen uit het programma 'Digikeuzebord'.

In de onderbouw worden kinderen betrokken bij de inrichting van de hoeken. We vragen kinderen om eigen 'dingen' van huis mee te nemen, die passen bij het thema. We gebruiken daarbij zoveel mogelijk 'echte' materialen.

Thema-inhouden

We kiezen thema's die ertoe doen. We proberen de actualiteit te betrekken en eraan bij te dragen dat kinderen het

Kinderen die naar De Kleine Wereld gaan, leren in de grote wereld op eigen benen staan

idee ontwikkelen dat ze iets bij kunnen dragen en toe kunnen voegen. Ze ontdekken en ervaren dat ze uitgedaagd worden om vragen te bedenken en om zelf op zoek te gaan naar antwoorden.

Thema-uitvoering

We hebben gebruik gemaakt van het SpaceBuzz-programma, een korte en bondige handleiding met ideeën en materialen die je in de klas kunt gebruiken. En ook al is dit programma geschreven voor groep 7, we hebben er met de hele school gebruik van gemaakt en zijn erop doorgegaan.

Bij de kleuters en voor groep 3 zijn we gestart met een soort verhalend ontwerp. In de hal was een raket 'geland' met een briefje van marsmannetjes met de vraag om hen te helpen om weer terug te reizen naar Mars. Kinderen konden er binnenin spelen met allerlei speelmaterialen.

We hebben via de 'socials' van school ouders gevraagd spullen mee te laten nemen. Zo kwamen kleuters met een wereldbol aanzetten, een raketlampje, sterrenlampje en zelfs met Engelstalige kinderboeken over de ruimte. Met een toneelstukje hebben we als leraren het spel dat gespeeld kan worden 'voorgespeeld'. Dat geeft verdieping aan het eigen spel van de kinderen.

We hebben de zon en de planeten als bollen opgehangen, op het plein een loopspel langs de planeten gespeeld, de ladder uit de speelzaal opgehaald die nodig was om de raket van de marsmannetjes te beklimmen. En natuurlijk hebben kinderen raketten, de sterren, zon en planeten gebouwd, getekend, geschilderd. Kinderen hebben meegedacht over de activiteiten en de hoeken. Nieuwe ideeën hebben we zelf ook bedacht en gehaald van de kleuteruniversiteit. En al die activiteiten pasten

natuurlijk bij het thema, bij de leer- en ontwikkelingsdoelen die we gekozen hadden en bij de vragen en interesses van de kinderen.

Het doel van SpaceBuzz is 'creating ambassadors of planet earth'. We hebben met recht het idee dat ons succesvolle thema daar een beetje aan bijgedragen heeft.

Literatuur

<https://www.facebook.com/497188107104435/posts/1405489909607579?s=100008142515676&v=e&sfn=mo>
<https://www.destentor.nl/voorst/wat-als-rembrandt-de-schoolfotograaf-was-in-twello-weten-ze-het-a52266c3/>
<http://spacebuzz.nl>

*) Yvette Webers-Suters en Aurelia Dielemans zijn duo-partners in een onderbouwgroep op daltonschool De Kleine Wereld in Twello; Aurelia is ook daltoncoördinator.